

43325

Slovenec velja

za Celovec:

za celo leto . . .	5 for.	— kr.
za pol leta . . .	2 " "	70 "
za četert leta . . .	1 " "	40 "

Po pošti:

za celo leto . . .	6 for.	30 kr.
za pol leta . . .	3 " "	20 "
za četert leta . . .	1 " "	70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za navadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr. ktera se enkrat, 8 kr. ktera se dvakrat, 10 kr. ktera se trikrat natiskuje; večje pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 1.

V Celovcu v saboto 14. januarja 1865.

Tečaj I.

Kaj hoče „Slovenec“?

Nekako ponosno in veselo stopi „Slovenec“ pred slovenski svet, — ponosno, ker si je svest žlahtnega in svetega svojega namena; veselo, ker si je svest radostne in obilne podpore.

No! kaj pa kaj hoče „Slovenec“ tako žlahtnega in svetega? Čujte, da na kratko povemo: „Slovenec“ hoče, naj se slovenski duh izbuja in oživlja, uterjuje in razširja. In to je res žlahtno in sveto!

Slovenski duh je prijatelj sveti Cerkvi. Neveren, sveti Cerkvi sovražan duh veje široko po svetu. Le berite, kar se piše, le poslušajte, kar se govori, le glejte, kar se dela, in spoznali bote, da se strašen vihar vzdiguje proti sveti Cerkvi in njenemu vidnemu poglavarju v Rimu. Saj veste, kako prekucuhli svoje grešne perste stegajo po rimski deželi, — kako se cerkveno premoženje ropa, — kako se usmiljene sestre černijo in preganjajo, kako se resnice svete vere podirajo. Slovencem je pa vse to legerdoba in gnjusoba, — Slovenci ostanejo verni in zvesti sinovi svete svoje matere katoliške Cerkve: Kar je Slovencev, vsi so še katoličani, vsi obžalujejo krivico, ki se godi sv. Cerkvi, vsi molitve pošiljajo in darove nabirajo za sv. Očeta papeža. Da se ta verni, katoliški duh med Slovenci ohrani in uterjuje, to hoče „Slovenec“, za to si bode napejal svoje žile. Ne bode se vitkoval v dogmatiko in razkladal verskih resnic, — le spodbijal bode nesramne laži in napade zoper sv. Cerkev, zavračeval in prijel vsacega, kdor resnice in pravice sv. Cerkve žali, posebno pa bode se deržal zlatih besed, ki so jih premilostljivi knezoškof Anton Martin — Bog jim daj dobro! — pri poslednjih duhovnih vajah na Kislji vodi govorili duhovnim svojim. Rekli so: „Opominjam in prosim Vas, svoje brate Slovence in učitelje našega rodu, ne dajmo nemškutarjem življenja našega zatreči, ne poteptati v smeti milega jezika matere, kakor bi nemškutarji radi. Naš materni jezik je varh prave vere; katoliška vera ravno tako pred nami omaguje, kakor se slovenski rod ponemčuje: to nas skušnja več kakor tri sto let uči.“ Branil bode toraj „Slovenec“ pravice sv. Cerkve in slovenski jezik, zraven pa ne bo ljudi, ki niso naše vere, nikoli černil ali preganjal, temuč jim iz serca vošil vse tiste pravice, ki jim gredó po postavah naše države in jih bo vselej imel za enakopravne deržavljanje.

Slovenski duh je prijatelj pravi omiki. Bog je dal Slovencem bistro glavo in žlahtno serce; zatorej napredujejo v vseh znanostih in vednostih vsem overam vkljub, in štejejo svoje slavne možé v vseh stanovih in po vseh deželah naše cesarevine. Naj nasprotniki naši le černijo slovenski narod in ga pitajo z debelimi, da je sirov in neotesan; — dajte slovenskemu duhu prosto voljo in raztergajte mu vezi, in vidili boste, kako veselo in hitro bode napredoval in se vzdigoval od stopnje do stopnje. Pasti pa morajo overe in vezi, katerih je veliko, med katerimi je pa perva in naj teža ta, da slovenski jezik še nima v javnem življenji tistega mesta in tistih pravic, ki mu gredó. Že je sicer po šolah in kancelijah veliko boljši, že se tu glasi bolj pogostoma mili materni jezik: pa vendar še ni vse tako, kakor bi pri dobri volji in po pravici biti moglo, biti imelo.

Tuj jezik po šolah, po kancelijah in v vsakdanjem življenji ovira in brani, da narod ne napreduje na potu omike in blagostanja, in dela, da narod zaostaja, svojo zavest izgublja in se poptujčuje.

Zatorej se bode „Slovenec“ poganjal za to, da slovenski jezik v šolah in kancelijah na slovenski zemlji dobivlja tiste, vse tiste pravice, ki jih ima kak drug jezik v drugem kraji.

Naznanjal bode tudi v slovenskem, lahko razumljivem jeziku, kar se zastran poljedelstva, živinoreje, obertništva, sadjo-, svilo- in vinoreje imenitnega po svetu iznajde; nasvetoval bode, kaj gre prenarediti, kaj opustiti, kaj novega vpeljati, da bi se na noge pomagalo našemu kupčevavcu in obertniku, našemu kmetu in delavcu, katerim se vsem naše dni prav terda godi. Tako se bode širila po Slovenskem narodna omika in ljudska sreča.

Slovenski duh je prijatelj mogočni Avstriji. Bili so žalostni časi, da se od Avstrije še govoriti ni smelo. Nemci so jo vlekli v Frankobrod in si mislili napraviti veliko Nemčijo od baltiškega morja tje do jadranskega, od Visle tje do Rajne. Madjari so razsajali v Buda-Peštu in si snovali obsirno Madjarijo: „Avstrija mora na dva kosa“, tako je šel glas in hrup. Slavjani pa in ž njimi tudi Slovenci so djali: „Tega pa ne, mi se nočemo in ne damo ponemčiti in pomadjariti. Avstrija mora stati!“ Slavjanov politika je obveljala in Avstrijo otela razpadu in pogubi. Slovenski duh je še zdaj prijatelj Avstrije: Slovenci so svojo kri prelivali lani na Nemškem, in prelivali jo še bodo, kadar jih pokliče presvitli cesar: Hrast se omaja in hrib — zvestoba Slovincu ne gane!“

Pa slovenski narod ni le volje, s pestjó in s kervijo Avstrijo braniti in deržati, — tudi svoje dušne moči je volje predragi svoji domovini darovati. „Slovenec“ bode torej svoje rojake pri tem podpiral in jih podučeval o vseh političnih rečeh. Tako bode vedno cvetela starodavna ljubezen do Avstrije in se širila občna omika tudi v političnih zadevah, in omikano ljudstvo slovensko bode zvesto podpiralo cesarsko vlado in Avstrija bode stala in slovela kot svobodna, srečna in mogočna deržava.

Tak je duh slovenski: Prijatelj je sveti Cerkvi, prijatelj pravi omiki in prijatelj mogočni Avstriji; v tem duhu delajo vsi slovenski časopisi: „Novice“, „Umni Gospodar“ na polji kmetijskem in obertnijskem, „Zgodnja Danica“ na cerkvenem, „Uč. Tovariš“ na šolskem, „Glasnik“ na lepoznanškem in „Slov. Prijatelj“ na homiletičnem — le polje politično je skorej še prazno in čaka delavca. Prišel je „Slovenec“ in je volja v slovenskem duhu obdelovati polje politično, — to hoče „Slovenec“ in si izvoli za geslo svoje: „Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“ V Celovcu na sv. treh Kraljev den.

Vredništvo

Deržavni zbor.

Presvitli cesar je sklical deržavni zbor na 12. novembra. Malokdo kaj imenitnega pričakuje od zdajnega derž. zbora, kajti ni tam niti Ogrov, niti Hervatov, niti Talijanov, in zdaj so jo potegnili zavolj tega in tega še Čehi in Moravci. Vendar je ves svet radovedno pričakoval, kaj bode kaj letos. Dunajski časniki so nam že davno poprej napovedovali, da se bode na levici, kjer so večidel Nemci in nemškutarji, vsi po novem kopitu liberalci in vneti centralisti, strašen vihar proti ministerstvu vzdignil ter ga tudi razpihal. Ni čuda tedaj, da jih je mnogo komej zbora čakalo in se Bog ve kaj nadjalo. „Gorje ti Šmerling!“ tako so si, se nam zdi, skorejda vsi nasproti klicali. Zaželeni dan je tudi kmalu prišel. Že predsednik vitez Hasner s svojim govorom ni nič kaj dopadel, pa se tudi ni čuditi, ker je kakor kak modrijan govoril in nikomur do živega segel. Dobro znani g. Jiskra je tudi to leto izvoljen bil, da je načertal, kako se ima cesarju odgovoriti. O tem se je potlej splošno in posebej govorilo ali debatiralo. Obsegel pa je načert še dosti natanko in popolno, kaj še vsega deržavi menjka, kaj je treba storiti, kaj opustiti, da bode prav. Le verstice, kjer se je bilo Ogersko v misel vzelo, bile so presplošne in nekako merzlo rečene, kakor da bi bilo to kaka mervica. Ravno tako poveršen in nedoločen je bil stavek o Galicijskih zadevah. Začne pa se zdaj splošno pomenkovanje. Vstali so zaporedoma ter govorili poslanci: Mende vzlasti za to, da se na Ogerskem štrina zravna; grof Kinski o nemških, in dr. Berger o notranjih deržavnih zadevah, o katerih pravi, da so žalostne, da je že potreba, samega sebe spoznati in jo drugam zakreniti, ponavlja je besede pruskega kralja Miroslava II.: „Avstrijski ministri se že dolgo časa sem trudijo deržavo pogubiti, pa dozdej se jim to ni še po volji zgodilo!“ Jako pomenljive besede!

G. Škene pretresuje denarstvene in gospodarstvene zadeve, in pravi, da so zelo čemerne in zmiraj slabše.

Ministerstvo molči, akoravno je slišalo debelih in grenkih besed.

Govorili so potem prof. Greuter, Tirolec, ki je pervikrat poprijel za besedo in nam marsiktero upanje izbuja, ker Tirolci so sploh za samoupravo (avtonomijo) in v važnih rečeh z nami glasujejo; potem dr. Šindler, ki zna, odkar je c. kr. notar, dobro kljubovati, da morebiti mnogim dopada, nam pa ne; in slednjič g. dr. M. Kaisersfeld iz Gradca. Govor njegov je bil z naj večim poslavljenjem sprejet, ter mu je tudi že bakljado in častno meščanstvo donesel. Mirno in točno je govoril ter razodeval stiske in bolečine avstrijskih narodov, in priznati se mora, da je vse gola resnica.

Pri posebnem pomenkovanju je naš slavni poslanec dr. Tomljan junaško povdarjal, da smo le Avstrijani, in da nimamo na Nemškem ničesar iskati, pritoževaje se, da deželni zbori ne morejo nikamor naprej, ker so jim tako zelo roke zvezane. Kje pa so drugi slov. poslanci?

Prof. Herbst ni s tem zadovoljen, rekši, da je češki dež. zbor veliko storil, pa kmalu potem ni kaj veselega o denarstvenih zadevah pravil.

Minister Šmerling še le zdej vstane, in izkuša dokazati, da je vlada vse storila, kar je bilo mogoče, in da zavolj tega že pridobiva na vse strani zaupanje. Počasi se tudi deleč pride! Sedmograško je to spoznalo ter poslance v derž. zbor volilo. Kmalu jim bodo tudi drugi sledili, ker vlada vsem hoče dobro, samo da bi hotli to spoznati in ceniti — vse nekako tako, kakor da bi bil hotel reči: „mi še lahko čakamo!“ Ali

njegova sicer tako prepričavna beseda zdaj ni ogrela in ganila nikogar. (Dalje pride.)

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele niže-avstrijske.

Dunaj. Deržavni zbor se je 9. t. m. zopet pričel. Kri se je nekako ohladila in od njegove delavnosti se veliko ne pričakuje. Ali veliko več se govori in piše o papeževi okrožnici, in da jo bo skorej dun. Kardinal v posebnem pastirskem listu vernim naznanil.

Dežele notrajno-avstrijske.

Celovec. (Čitavnica.) 14 mladih sestric je, ki marljivo delajo za slavno svojo mater. Med njimi je tudi naša čitavnica, ki dela na vse strani. Petkrat na teden je nauk v slovenskem jeziku: pondeljek in petek za pervence, torek in saboto za bolj izurjene Nemce, in sredo za Slovence. — Tedenski zbor je vsako sredo ob devetih zvečer, kjer se pretresa in sklepa, kar je potrebna. — Veselice je napravila čitavnica te le: 8. jan. ples, 24. jan. obletnica: beseda s plesom, 2. Febr. beseda v spomin Vodnikov in tombola, 19. febr. ples, 19. marca beseda s tombolo, 2. aprila beseda s tombolo in 7. majnika ples. Povabljeni so k vsem tem veselicam vsi oč. družniki domači in zunajni. — V torek, to je 31. januarja, bode se po družtvenih pravilih volil čitavnični odbor. Odbor je duša cele čitavnice; volitev njegova je torej imenitna, — naj se zbere v torek prav veliko volivcev!

Dve veselici ste že prav srečno minule: na Silvestrov den smo imeli dražbo, in nabralo se je dnarjev 112 fl. 8. jan. je bil prvi ples, in ljudi se je zbralo toliko, da so bile vse sobane prepolne. Še le proti jutru je bil veselju konec.

* *Iz sv. Jurja pri Celovcu.* (Kdo ima prav?) Dobil smo preteklo leto za koroško deželo nov srenjski zakon (postavo). Veliko zanimivega in dobrega se nahaja v njem, pa tudi slabega in nerazumljivega, da, drugim postavam čisto nasprotnega, da se gotovo ne ve: kako in kaj, in kdo ima prav? Nektere teh zadreg, kakor smo jih v novi srenjski postavi naleteli, v „Slovincu“ oznanovati in nekoliko pretresovati, je naš namen.

Prišel je te dni k nam nek faran naznaniti, da se hoče oženiti, ter izkaže potrebna pisma, med njimi tudi od svojega srenjskega župana dovoljenje, ženiti se. Vse bi bilo prav. Pa kaj hoče duhovnik začeti? Po poprejšnjih postavah je potrebno, da se privoljenje k ženitvi dobi od okrajne uradnice, in kakor nam je znano, ima ta postava še vedno svojo veljavo, ker je postavodajec še ni preklical. Velimo toraj ženinu, naj gre k okrajni uradnici v Celovec in dobi spričo, da je svojo ženitev tamkaj naznanil: potem še le pride v oklice. Pa, glej! — Uradniki se mu posmehujejo in duhovniku nevednost oponašajo, ker postav ne umé. Odrekó mu torej potrebno spričo, opiraje se na §. 27 novega srenjskega zakona, ki pravi: „Nravne in ubožne zadeve spadajo zanaprej pod oblast srenjskega sveta in zbora, — tedaj tudi zakonske zadeve.“ — Da, res je, prav in lepo bi bilo to gotovo tako. Pa žalibože, da ni. Srenja bi imela po naših mislih imeti oblast: „Ženitev dovoliti ali odreči! Vsaj srenjo ta reč naj poprejši tiče, ker je njena dolžnost, za otroke prezgodej umerlih staršev skrbeti, in tudi osiromašenim svojim udom potrebnega živeža in podpore preskerbljevati. Pa znano nam je tudi, da je derž. zbor dovoljenje v zakon kot poseben od družih srenjskih zadev različen predmet pretresoval, pa o tej reči ni nič gotovega napravil. Naš koroški dež. zbor o tem še besedice ni čerhnil:

Ostalo je vse pri starem, čeravno bi bila v tej zadevi silno potrebna jasna postava! Kaj je zdaj duhovniku začeti, če se še uradnikom terda godi? Česa naj se derži? Kdo ima prav? Novi srenjski zakon ali stara postava? — To je prva rana, zavolj ktere srenjsko življenje in napredovanje hira in omaguje, ali ne samo tukej pri nas, temveč tudi, kakor smo izvedeli, po družih krajih koroške dežele so župniki in župani v ravno tacih zadregah. Treba, silno treba je torej, da se ta zmešnjava zravna. „Slovenec“ je rekel v svojem vabilu, da hoče vlado podpirati s tem, da jej bode naznanjal in odkrival skeleče rane, ki branijo veselo gibanje in razvijanje posehno vselej zvestega slovenskega naroda. Naj sporoči in naznani torej tudi rano, ki smo jo denes tukaj nekoliko načertali, in naj pové tudi, kako pomagati in kaj storiti? Prepričani smo, da, kdor to štrečno izmota, in pové, kaj je pravo, postreže vladi in ljudstvu.

Ljubljana. — s — V naglici — pošiljaje naročnino — Vam kratko le to povem: „Slovenec“ dobro, prav dobro došel! Le modro in moško, se ve da slovensko in liberalno se obnašajte, in naročnikov pa dopisovavcev manjkalo ne bode. Kar je mladega in rodoljubivega sveta, vse je vneto za „Slovenca“. V roke smo si segli, da bodemo takole ravnali.

Naj poprej si bode „Slovenca“ naročil vsak, kdor le količkaj premore. Terda bode, pa prava ljubezen vse premaga in daruje vse za ljubo svojo domovino, — za domovino pa naši velikaši in dnarničarji malo ali pa clo nič ne marajo. — Potem bodemo nagovarjali našo žlahto, gg. župane na kmetih in druge znance in prijatelje, dalje farne ali srenjske knjižnice, naj „Slovenca“ ne pozabijo. — Dalje bodemo kavarne, gostivnice in kerčme napeli, naj si tudi „Slovenca“ oskerbé, naj tudi oni storijo nekaj za nas, ki jim nosimo svoje krajcarje. — Poslednjič bodemo pa tudi marljivo dopisovali sami in drugih dopisovavcev iskali, kajti en dopisovavec privabi časopisu 8—10 naročnikov. — Po političnem časniku v slovenski besedi smo izdihovali in klicali — zdaj ga imamo, podpirajmo ga: „Slovenec“ nam pasti ne sme, to bi bila za nas Slovence — 1½ milijon duš — nesreča in — sramota! — To za zdaj — prihodnjič kaj več.

Celje. §. „Slovenec“ je nas vse domorodce serčno razveselil. „Novice“ so res izvrstne, pa sedanjim potrebam na vse strani vstreči ne morejo: Zatorej „Slovenec“ — Bog daj srečo! — Pa kaj bi ti pisal? Tri reči so, ki napravljajo v naši okolici veliko besed. Najprej je volitev deželnega poslanca za našo okolico, ki se bode godila 16. januarja. Kar nas je Slovencev, vsi si želimo in Boga prosimo, naj se izvolji slavno znani, viskoučeni, neodvisni in zgovorni gospod dohtar Razlag! — Druga reč, ki napravlja veliko poloma in krika, je naša glavna šola: Ptujci nam hočejo domačo šolo ponemčiti. Pa ne pojde jim izpod rok. Slava gosp. dr. Močniku, dr. Kočevarju in njegovim pomagavcem, — ti branijo naše svete pravice. Še nekaj mi na sercu leži in me tlači kakor mora. V Koledarčku od l. 1865 so imenovani družniki sv. Mohora, — jih je 18 in med njimi 16 djakov pa dva duhovnika! Naša dekanija šteje blizo 20.000 duš in skorej samih Slovencev, in od teh je le 18 družnikov! Morebiti da družbini odbor v Celovcu ne pošilja vabilnega lista na vse dekanije? V Celjski dekaniji ga še nismo vidili. Naš visokačest. gospod opat in dekan, slavni slovenski domorodec in pisatelj, bi ga gotovo radi razpošiljali. Prav bi bilo, da bi to vganjko družbini odbor razjasnil.

Dežele češke.

Češko. Čehi lepo in brez strahu v vseh rečeh napredujejo, posebno jim gredo srenjske zadeve dobro in urno izpod rok. Oni edini so dobili okrožne srenje, ktere so prva podlaga samostojne srenje.

A. V Pragi 9. jan. Že smo mislili, da nam novo leto zopet ne prinese, česar nam je treba, kakor ribi vode — politiškega časopisa. Kamorkoli sem prišel, povsod so me popraševali, bomo li Slovenci dobili z novim letom politiški časnik? Izpričeval sem se, kakor sem mogel; razjasnoval sem severnim bratom, kolikor mi je bilo mogoče, kako različno je stanje slovenskega naroda od češkega, in kolikó teži je pri nas osnovati politiški časopis, nego na Češkem. Kar se prikaže na kraji slovenske zemlje nadepolna zvezda, ktera nas bode vodila po težavnjej poti politiški. Iskreno domoljubje je rodilo „Slovenca“. Tako je prav, Slovincem je treba le Slovenca; Slovenci in Neslovenci veselimo se tvojega rojstva. Preserčni pozdrav pošiljamo ti iz daljnega severja k tvojemu rojstnemu dnevju. Bog daj, da bodeš mnogo let na korist svojemu narodu! Ne boj se sovražnih sil; pogumno se poganjaj za pravice svojih sinov. Bodi v djanji, kar si po imenu, Slovenec v vsakem obziru, in gotovo bodeš zadostoval potrebam naše domovine. Potem se smemo nadjati, da v kratkem ponižno obliko premeniš v večo, ki se ti spodobi, da stopiš v kolo drugih slavnih zagovornikov Slovanstva. Rad ti bodem dopisoval važnejše dogodbe iz našega staroslavnege mesta, ako ti je drago. Z Bogom!

Dežele galijske.

Galijska. Ona še joče pod obsednim stanom, in Bog daj, da bode ji skorej boljše!

Dežela ogerska.

Tudi ta še vedno izdihuje po svoji starodavni vstavi. Ogrji hočejo, da bi skorej že deželni zbor s kraljem vse poravnal, kar gre poravnati, da se denes ali jutri štrečna še huje ne zmeša. To tudi velja od drugih kraljevin. Povsot se bojé vsakegea oktrojranja: njih stara ustava tega ne pozna.

Dežela beneška.

Beneško. Ljudstvo se ne kaže mirno in zadovoljno. To pričajo žalostne homatije na Furlanskem in južnem Tirolskem. Bog hotel, da bi se tudi to lepo in skorej zravvalo — da ne bi bilo prepozno!

Ptuje dežele.

Rusko Marsikaj se je dozdej na Ruskem godilo, kar nam veselo upanje boljše prihodnosti obeta, pa tudi marsikaj, kar nas je močno užalilo in nas še žali. Kar je veselega, so prenarredbe ali reforme, po carji Aleksandru Nikolajeviču „ukazane“, n. pr. da so kmetje osebnega suženstva rešeni, da bodo porote vpejlane in sodniki neodvisni itd. Tudi kar se tiče narodnega gospodarstva in ljudskega blagostanja, kaže vse na bolje, da ne bi še zdaj kaj tacega pričakovali. V celem ruskem narodu se je jela gibati nenavadna silna moč, ki ga na vse strani naprej žene, in blagor mu, če bode vlada mu skerbno pot pripravljala. Žalostno pa je, da so s Poljaci tako strahovito počenjali — Slavjan s Slavjanom! Poljakom ni pomogla vstaja nič, dasiravno so vse žile napeli in so jo v začetku tudi nektere vlade rade vidile in marsiktero upanje izbujale. Vendar vse to ni nič zdalo. Rusija je zmagala in se tudi strašno maščuje nad Poljaci, samostane vzdiguje,

narodnost pa in katoliško vero zatira, karmore. Ubogi Poljaci! Kdaj se bote prijeli slovanske politike!

Nemško. Nemci niso imeli kmalu tako nemirnega leta, kakor je bilo lansko. Upanje pa strah jih je navdajal. V začetku vojska z Danci in razno naduševanje, potem pa kreg in prepir, kdo dobi Šlesvik-Holštajn. Kaže se, kakor da bi ju hotli Prusi zase pridobiti. Nemčiji se pa le spodobi federacija, tedaj naj dobi Augustenburg vojvodini, in stopi v nemško zvezo.

Italija. Rim. Sv. Oče papež so 8. dec. razposlali imenitno okrožnico do vesoljnega sveta. Preklicujejo lažnjive nauke in napačne misli sedajnih časov; zraven pa napovedujejo sveto leto in vabijo vernike k goreči molitvi. — Ta okrožnica je dregnila v gnjezdo hudih seršenov: Vsi časniki dobro znane baže so planili na njo in zagnali strašen hrup, ravno to jo pa vernim katoličanom priporoča. Kar nas nekako straši in moti, je le to, da francoski škofje, ki so dozdej bili pravi stebri rimskega sedeža, neki niso zadovoljni s to okrožnico, in da se neki cepijo na dve strani. Počakajmo, kaj da bode in do časa, da nam ta okrožnica, ktere besede skoraj vsak časnik drugači prinaša in razlaga, v izvirni in veljavni besedi v roke pride. To pa že zdej svobodno rečemo vsem katoličanom: „Roma locuta est, res finita est.“ — Rim je govoril — pravda je pri kraji, — kar se tiče verskih in nravnih reči. Kolikor se pa ta okrožnica spušča v državne in posvetne reči, svobodno tudi rečemo, da ne bode prenaradila nobene državne in deželne postave, temveč daj ostane pri nas v Avstriji zastran političnih razmer po okrožnici vse pri starem, kakor je bilo pred okrožnico. Odkod torej tak strah in hrup po časnikih, odkod torej še clo rogoviljenje, da bi se ta okrožnica po Avstriji še oklicati ne smela? Pojte, pojte rakom žvižgat vi in vaš puhli liberalizen, le sami hočete kričati, nam pa usta zamašiti, nam katoličanom še to zabraniti, da bi naj viši Pastir vernim ovčicam, sveti Oče svojim otrokam ne govoril! —

Franzosko. Napoleon je spet na novega leta dan tako govoril, da je cesarstvo mir! Škušnje naš uče, kaj to pomenja. Njemu je vse mogoče, ker ima nekako vse, moč in okoliščine, v svojih rokah. Mogoče je pa tudi, da mu denes ali jutri kak potres iznenada prestol prekucne. Opozicija vsake baže vedno bolj naraša.

Angleško. Angleška politika je že od nekdanj sebična: denes taka, jutri taka, prav tako, kakor dobiček kaže. Zastran Turčije pa se zadnje dni znamenja kažejo, da jo hočejo na boljše obrniti, in Turkom ne več podpore dajati, kar bi bilo se ve da v prid — nam Slavjanom.

Dansko. Danci so v vojski s Prusi in Avstrijani Šlesvik-Holštajn izgubili. Dansko ima zdaj le poldrugi milijon ljudi, pa si zamore spet kmalu opomoči, ker je ljudstvo pogumno in rado kaj vaga.

Turško. Turk vedno kolj hira. Zdravniki se sicer zelo podvizajo mu pomagati, pa vse to je le bolj na videz in ne obeta stalne veljave. Turk ostane Turk, že po veri ne sme in ne more drugačen biti! Tolikanj bolj pa se gibljejo keršanski narodi, vstajajoči k novemu življenju, tako Černogorci, Serbi in Bulgarci, Romanci in Gerki. Černagora si zdaj v miru že napravlja šole in tiskarnico, in ravno zdaj se čuje, da ponavlja prijaznost z avstrijsko vlado, kakor je bilo to l. 1855. Če bo res iz te govorice kaj, se bode Černogorcem in tudi drugim zelo vstreglo. Serbi posebno težko turške terd-

njave gledajo, ki so na Serbskem postavljene. Do zdajno ministerstvo nima veliko zaupanja pri ljudstvu, tolikanj bolj pa knez Mihajlo. Bulgarci posebno na slovsvenem in gospodarskem polji lépo napredujejo. Gerški duhovni (fanarioti) samo jim zlo kljubujejo in velike sitnosti prizadevajo, pa tudi turška vlada, ker je jela Čerkese pri njih in krog Srbije naseljevati. Romanski knez Alexander Jovan I. je staro vstavo z novo vsiljeno namestil, ki je kmetom na korist, boljarom na škodo. Tudi samostansko blago je postalo deržavna lastina, kar pa ni pravica.

Drobtine.

Gospodarsvene. Na Koroškem se je osnovalo društvo za svilorejo, — veselo se razvija, šteje že okoli 600 družnikov in razposilja seme in drevesa zastonj po celej deželi. Od sviloreje bomo pogostoma govorili. — V Celovcu imamo tudi društvo za podporo bor-nim rokodelcem in obertnikom. Nekaj ubogih meščanov se je pred nekimi leti združilo in nabralo 63 fl. Leta 1864 pa je razposodilo 50.588 fl., vloženi kapital znaša 47.269 fl. 94 kr., shranjenih za neprevidene potrebe je 5894 fl. 32 kr. in, kar je leta 1864 to društvo dnarja sprebernilo, iznaša že 206.604 fl.; toliko premore združena moč: delajte tudi drugod ravno tako! — Voznina za blago je po naših železnicah veliko drajša, kakor po drugih deržavah. Na Dunaju se je zbral nek odbor, naj bi prevdarjal in nasvetoval, kako temu v okoli priti. Pa naše železnice so v ptujih rokah — mi nismo gospodarji v domači hiši, zatorej bode vse vkup javeljne kaj pomagalo: Poznamo železnično gospodo.

Duhovske zadeve.

* *Kerška škofija:* Č. g. Šrbicelj M. je izvoljen za 2. škofij. kaplana, konzist. tajnika, za prisednika in perovodja pri zakons. sodnji; — č. z. Marinič J. je farni adminst. v št. Jurji pri Celovcu; In. Kramér K. je provizor v Tergu. — Umerl je č. g. Egger Mat., dekan v Tergu.

* *Ljublj. škof:* Č. g. Frelih Mat. je dobil faro Prem. — Umerli so čč: gg: Dornik Lor., Grahek Jož. in Krašovic Jos. R. J. P.

Družba sv. Mohora.

Za l. 1865 so poslali denarjev: Dekanija zgornje Zile, — Žihpolska, Grabštanjaska in Glinška fara; — Brašlovška, Kozja in Gornigraška dekanija; — Trebniška dekanija, — Železniška in Unška fara, — fara Krajska gora, — fara Velika nedelja in Ormuž, — dekanija Ternovska. (Dalje pride.)

Loterija-

Terst: 69 9 10 18 55.
Linc: 69 51 27 17 1.

Dunajska borsal 13. Jan. 1865.

5% metalike	72 60
5% i acijonal	80 40
1860 derž. posoj	96 —
Bankine akcije	793
Kreditne	184 40
London	114 90
Srebro	114 50
Novi zlati	5 44

Listnica.

Gosp. J. V. G v T., — g. B. R v H., — g. F. W. v Št., — g. J. L v Z., — g. + v T., — prav lepa hvala, vse pride. — g. A. D. v Č., + g. K. v N. prosimo večkrat kaj, — g. St. v P. hvala.